

**УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ
ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ**

СТАН ДОВКІЛЛЯ У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД

**квітень 2020 рік
м. Тернопіль**

У даному інформаційно-аналітичному огляді наводиться узагальнена інформація щодо забруднення атмосферного повітря Тернопільської області, стану поверхневих вод суші та радіаційного стану за березень 2020 року.

Аналіз стану атмосферного повітря здійснювався на основі даних спостережень за вмістом забруднюючих речовин у м. Тернополі на 2 стаціонарних постах спостереження, наданих Тернопільським обласним центром з гідрометеорології та даних Державної установи „Тернопільський обласний лабораторний центр Держсанепідслужби України”.

Аналіз стану поверхневих вод виконано на основі даних спостережень за вмістом гідрохімічних показників наданих Тернопільським обласним управлінням водних ресурсів, Державною установою „Тернопільський обласний лабораторний центр Держсанепідслужби України”, Державною екологічною інспекцією у Тернопільській області.

Аналіз радіаційного забруднення повітря здійснювався на основі даних спостережень, наданих Тернопільським обласним центром з гідрометеорології, на 4 пунктах спостереження Тернопільської області.

1. СТАН АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ

Оцінка стану атмосферного повітря за березень 2020 року у м. Тернополі здійснювалась за середньомісячними концентраціями у кратності перевищень середньодобових гранично - допустимих концентрацій (далі – ГДК) по пріоритетним забруднюючим речовинам. Пріоритетними забруднюючими речовинами вважались ті речовини, які вносять найбільший вклад в забруднення атмосферного повітря міста і контролювались на стаціонарних постах спостережень за забрудненням атмосферного повітря.

Перелік пріоритетних забруднюючих речовин наведено у табл. 1 згідно з ГДК та класом небезпеки.

Таблиця 1. Значення ГДК забруднюючих речовин атмосферного повітря*

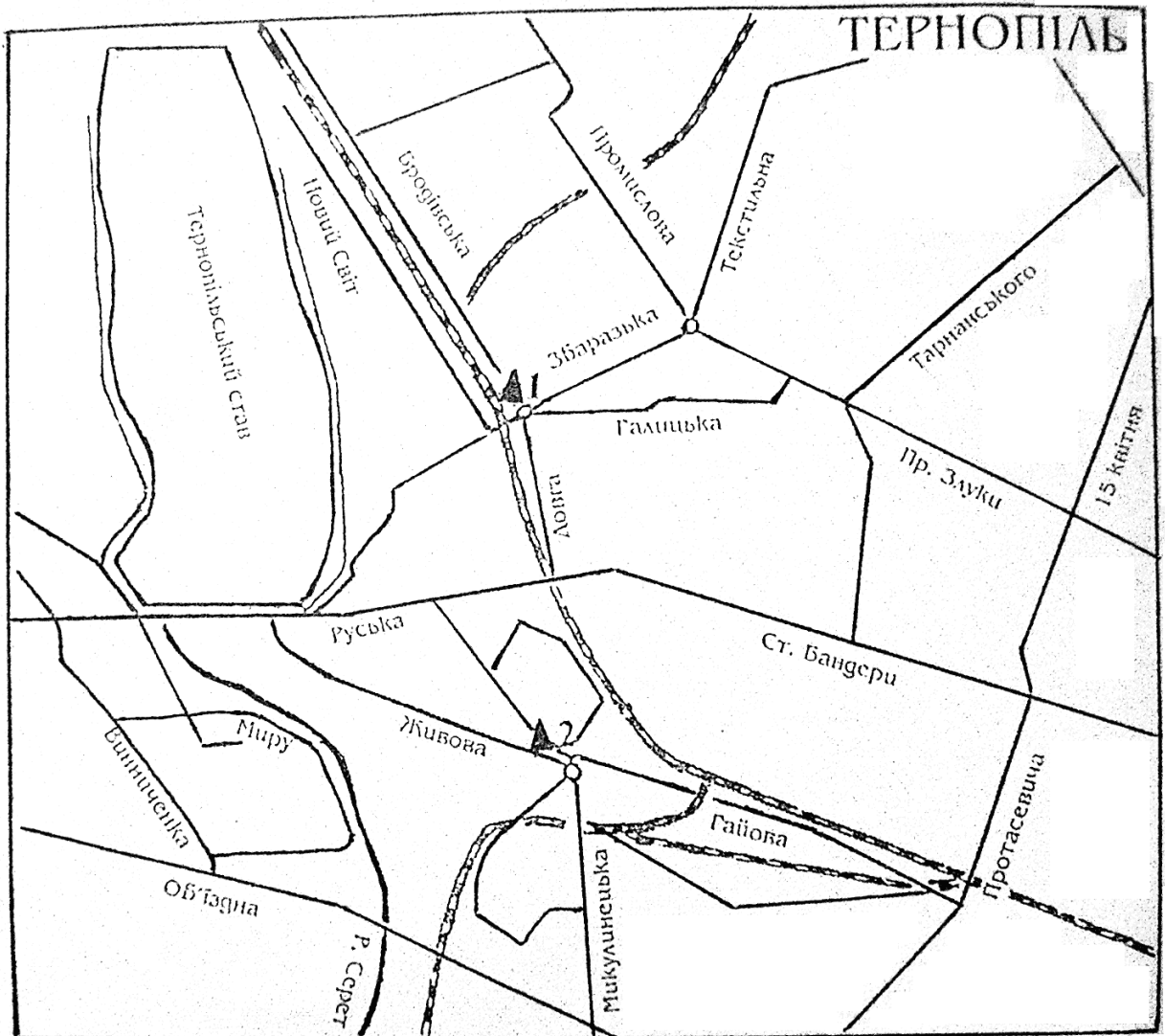
Забруднююча речовина	ГДК середньодобова, (мг/м ³)	Клас небезпеки
Пил (зависли речовини)	0,15	3
Діоксид сірки	0,05	3
Оксид вуглецю	3,0	4
Діоксид азоту	0,04	2
Оксид азоту	0,06	3
Формальдегід	0,003	2

*«Гранично допустимі концентрації (ГДК) і орієнтовно безпечні рівні впливу (ОБРВ) забруднюючих речовин в атмосферному повітрі населених пунктів» затверджені наказами Міністерства охорони здоров'я України від 09.07.1997 року № 201 і № 8 від 10.01.1997 року.

Перелік постів спостереження:

Пост №1 - перехрестя вулиць Довгої, Галицької, Збараської, Бродівської;

Пост №2 – перехрестя вулиць Живова, Микулинецької, Гайової, Замонастирської, Острозького.

Розташування постів спостережень (ПСЗ):

ПСЗ №1 – перехрестя вулиць Бродівської і Збараської

ПСЗ №2 – перехрестя вулиць Живова і Микулинецької

Транспортна розв'язка вулиць Збараської, Бродівської, Галицької у м. Тернопіль (стаціонарний пост спостереження за станом атмосферного повітря № 1)

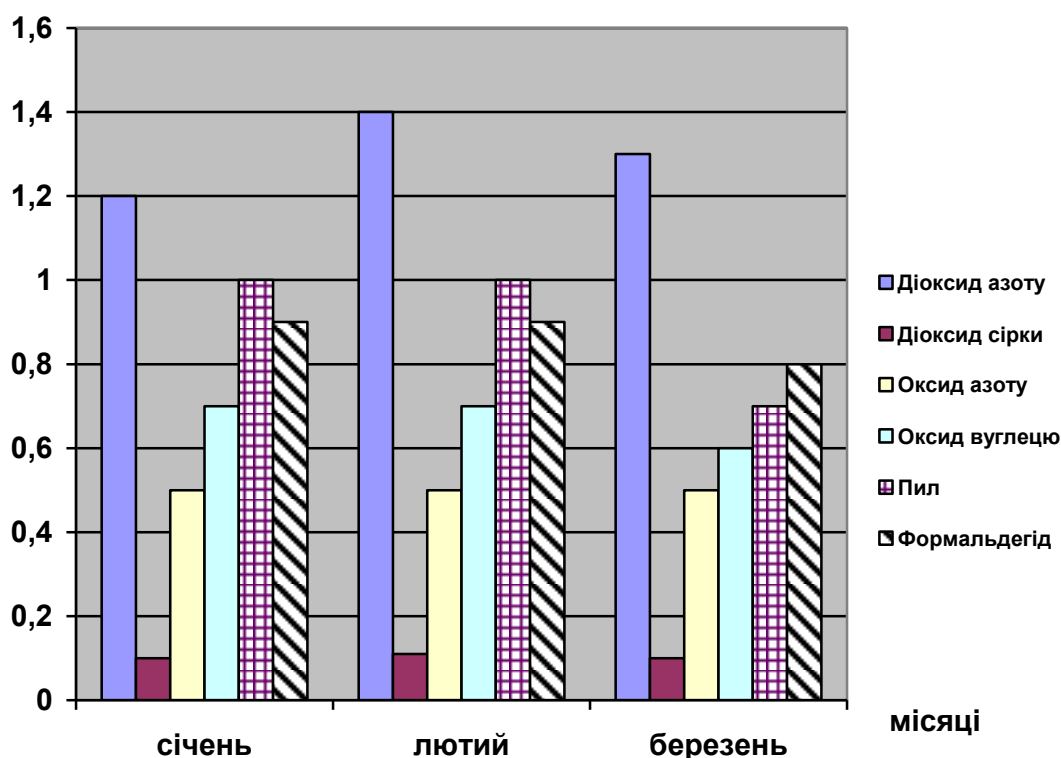
Транспортна розв'язка вулиць Микулинецька, Живова, Острозького, Замонастирська, Гайова у м. Тернопіль (стаціонарний пост спостереження за станом атмосферного повітря № 2)

Періодичність та об'єкти спостереження на цих точках подані у таблиці.

Пости спостереження	Періодичність спостереження	Об'єкти спостереження
Пост №1	2 рази на добу 4 рази на добу	Пил, діоксид сірки, діоксид азоту, оксид азоту, формальдегід, оксид вуглецю
Пост №2	2 рази на добу 4 рази на добу	Пил, діоксид сірки, діоксид азоту, формальдегід

Мал. 1 Середній вміст забруднюючих речовин у атмосферному повітрі м. Тернополі, за якими здійснюється спостереження

ГДК

Згідно з даними Тернопільського обласного центру з гідрометеорології, у березні 2020 року спостерігалось перевищення концентрації діоксиду азоту 16 днів, пилу 3 днів, формальдегіду 5 днів.

У порівнянні з лютим 2020 року зменшилась середньомісячна концентрація пилу з 0,6 ГДК до 0,9 ГДК, діоксину сірки з 0,11 ГДК до 0,1 ГДК, оксиду

вуглецю з 0,7 ГДК до 0,6 ГДК, діоксину азоту 1,4 ГДК до 1,3 ГДК, формальдегіду 0,9 ГДК до 0,8 ГДК, пилю з 1,0 ГДК до 0,7 ГДК.

За аналогічний період спостережень 2019 р. збільшилася середньомісячна концентрація діоксину сірки з 0,08 ГДК до 0,1 ГДК, діоксину азоту з 1,0 ГДК до 1,3 ГДК, формальдегіду з 0,5 ГДК до 0,8 ГДК, оксиду азоту з 0,4 ГДК до 0,5 ГДК, оксиду вуглецю з 0,5 ГДК до 0,6 ГДК.

Індекс забруднення атмосфери (ІЗА) окремими компонентами складав: пилом – 0,7, діоксид сірки – 0,1 оксид вуглецю – 0,5, діоксид азоту – 1,3, оксид азоту – 0,5, формальдегід – 0,8.

ІЗА міста Тернополя за 6-ма забрудниками атмосферного повітря становить 3,9.

2. СТАН ПОВЕРХНЕВИХ ВОД

Державною екологічною інспекцією протягом I кварталу 2020 року здійснено перевірки по 4 спусках на 4 підприємствах по амоній – іону всього було встановлено 7 перевищень ГДС, з них: 2 понад 1,1 до 1,5, 2 понад 2 до 5, 3 понад 10; аніонні СПАР 2 перевищення понад 1,5 до 2; заліза 2 перевищення понад 2 до 5; нафтопродуктів 5 перевищень понад 2 до 5; нітрит-іону 2 перевищення понад 2 до 5; фосфатів 5 перевищень, з них 2 понад 1,5 до 2, 3 понад 5 до 10; БСК5 2 перевищень понад 1,5 до 2; завислі речовини 5 перевищення понад 1,1 до 1,5; сухий залишок 3 понад 1,5 до 2; ХСК 5 перевищень з них: 2 понад 1,5 до 2, 3 понад 2 до 5; хлорид іонів 2 перевищення понад 1,1 до 1,5.

При перевірці випусків на підприємствах, нітрат-іону, сульфату, водневому показнику, температурі, розчиненому кисні перевищень ГДК не зафіксовано.

Державною установою „Тернопільський обласний лабораторний центр Держсанепідслужби України” протягом I кварталу відбір проб води питної (централізоване водопостачання) не проводився.

Згідно з Порядком здійснення державного моніторингу вод, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 758, державний моніторинг масивів поверхневих вод здійснюється Державним агентством водних ресурсів України та його басейновими управліннями.

На виконання вимог пункту 19 зазначеного порядку інформація від Дністровського басейнового управління водних ресурсів та від басейнового управління водних ресурсів річки Прип'ять щодо якості поверхневих вод на території області для прийняття відповідних рішень за лютий 2020 року до обласної державної адміністрації не надходила.

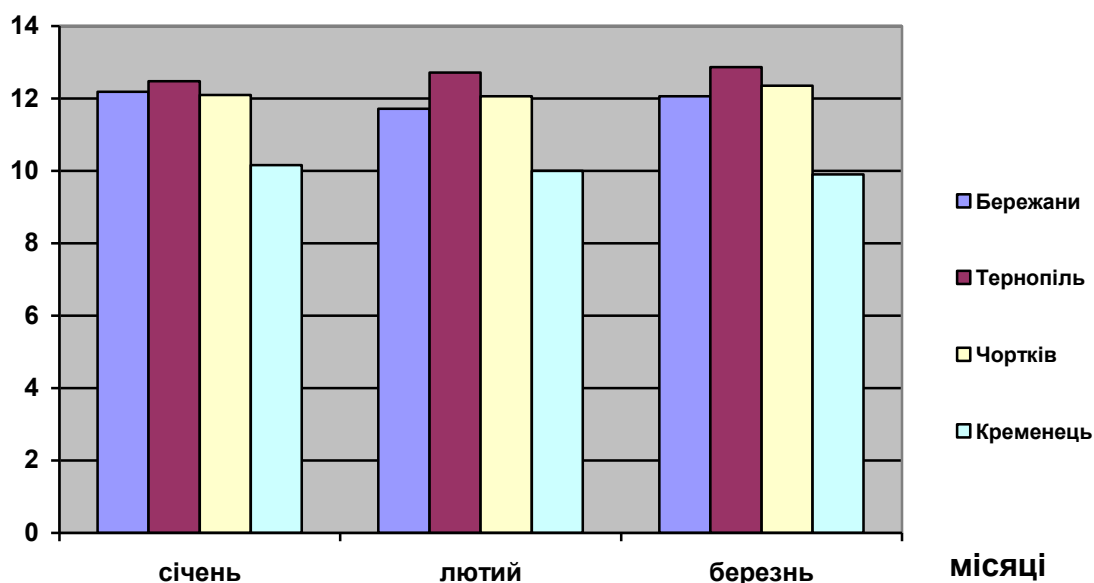
3. РАДІАЦІЙНИЙ СТАН

Моніторинг радіоактивного забруднення атмосферного повітря по Тернопільській області здійснюється Тернопільським обласним центром з гідрометеорології на 4 пунктах спостереження:

- М Бережани;
- Г Чортків;
- АМСЦ Тернопіль;
- М Кременець.

Протягом місяця потужність експозиційних доз (ПЕД) гамма-випромінювання не перевищувала допустимого рівня гамма-фонду і зменшився від рівня попереднього місяця з 11,31 мкР/год до 11,25 мкР/год. В середньому за березень 2020 року ПЕД гамма-випромінювання становила 11,67 мкР/год.

Мал. 8 Радіоактивне забруднення атмосферного повітря Тернопільської області

Радіоекологічний стан Тернопільської області є *безпечним*. Природний радіаційний фон знаходиться в межах 07-15 мкР/год.

На території області *немає* радіаційно-небезпечних об'єктів. 10 населених пунктів (1 в Заліщицькому, 9 – в Чортківському районах) є зоною посиленого радіоекологічного контролю внаслідок Чорнобильської катастрофи.

На території області відсутні АЕС або державний міжобласний спецкомбінат ДК Укр ДО “Радон” МНС України, які відносяться до радіаційно-небезпечних об’єктів (АЕС- ядерно-небезпечних).

Державний радіологічний контроль за переміщенням вантажів і транспортних засобів територією Тернопільської області, та за додержанням вимог законодавства про екологічну та радіаційну безпеку підприємствами, в тому числі тих, які здійснюють операції з металобрухтом, здійснюється постами екологічного контролю «Тернопіль», «Збараж», «Чортків» Державної екологічної інспекції в Тернопільській області.

Спостереження за екзогенними та ендогенними процесами проводиться ДП “Західургеологія”. Сейсмічні зони в Тернопільській області відсутні.

СТАН ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ

На території області на 5 складах зберігається 12,782 тонн непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин. Частина непридатних пестицидів перезатарено та переважено.

У I кварталі 2020 року проведено 20 перевірок. За порушення вимог ст.82 КУпАП до адміністративної відповідальності притягнуто 20 осіб на суму 12,1 тис. грн. стягнуто 10,4 тис. грн.